

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023/2024 - 2024/2025

(skrajne daty)

Rok akademicki 2024-2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych, w tym: przetoki
Kod przedmiotu*	ZPP –OiEPrz
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Uniwersytet Rzeszowski, Kolegium Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk o Zdrowiu, Zakład Pielęgniarstwa i Zdrowia Publicznego
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów	Studia II stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	niestacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr III
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy B- Zaawansowana praktyka pielęgniarska
Język wykładowy	Polski
Koordynator	Dr n. o zdr Zdzisława Chmiel
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykłady - dr n. zdr Zdzisława Chmiel, 2. Ćwiczenia - dr n. zdr Zdzisława Chmiel, 3. Ćw./CSM - dr n. zdr Zdzisława Chmiel 4. Zajęcia praktyczne: nie dotyczy 5. Praktyki zawodowe – osoby spełniające kryteria kształcenia praktycznego

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykład	Ćw.		Konwersatorium	Lab.		Seminarium	ZP		Praktyki	Inne (np. samokształcenie)	Liczba pkt. ECTS
		audytoryjne	laboratoryjne		laboratorium	Laboratorium CSM		Zajęcia Praktyczne	Zajęcia Praktyczne CSM			
III	15		10			5				20		4

CSM – Centrum Symulacji Medycznej

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

– sem III – wykłady – zaliczenie bez oceny; ćwiczenia laboratoryjne - zaliczenie z oceną, laboratorium CSM – zaliczenie z oceną, praktyka zawodowa – zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

1. Treści z zakresu nauk podstawowych realizowanych na studiach I stopnia, w tym:
 - anatomia i fizjologia (budowa i funkcjonowanie poszczególnych układów i narządów),
 - patologia (przyczyny, mechanizmy powstawania i rozwoju zaburzeń chorobowych, a także ich skutki),
2. Treści z zakresu podstaw opieki pielęgniarskiej, realizowanych na studiach I stopnia, w tym:
 - podstaw pielęgniarstwa (identyfikacja pojęć z zakresu pielęgniarstwa, rozumienie funkcji zawodowych pielęgniarki, rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych pacjentów, rozumienie procesu pielęgnowania, jako metody pracy pielęgniarki),
 - badań fizykalnych (umiejętność przeprowadzenie kompleksowego badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta, adekwatnie do jego wieku, jako element gromadzenia informacji o stanie zdrowia podopiecznego),
3. Treści nauk z zakresu opieki specjalistycznej, realizowane na studiach I stopnia, w tym choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne, chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne, pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia, pielęgniarstwo opieki długoterminowej, neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne, geriatryka i pielęgniarstwo geriatryczne, onkologia i pielęgniarstwo onkologiczne, opieka paliatywna (znajomość etiopatogenezy, objawów klinicznych, przebiegu, zasad diagnostyki, leczenia, rokowania, następstw i zasad opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach)

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	<p>Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej:</p> <ul style="list-style-type: none">• specyfiki stomii odbarczających na przewodzie pokarmowym i układzie moczowym oraz stomii odżywczych;• zasad i metod wytwarzania stomii odbarczających i odżywczych;• wskazań do wytworzenia przetok żywieniowych i odbarczających (jelitowe, moczowe);• rozpoznawania powikłań funkcjonowania wytworzonych stomii odbarczających i odżywczych,• zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem z wyłonioną stomią jelitową, przetoką moczową oraz stomią odżywczą,
----	--

C ₂	<p>Przygotowanie studenta, w zakresie umiejętności, do profesjonalnej realizacji zadań wobec pacjenta z wytworzoną stomią odbarczającą lub odżywczą, planowania, realizowania i oceniania podejmowanych działań na rzecz podopiecznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego wykonywania czynności zawodowych, w tym doboru metod i środków do zaopatrzenia przetok; • przygotowanie do gromadzenia potrzebnych informacji, dotyczących indywidualnej opieki nad pacjentem z wyłonioną przetoką odbarczającą oraz wytworzoną przetoką odżywczą, przetwarzania ich i wnioskowania oraz aktywnego uczestnictwa w dyskusji, z adekwatny; • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego wykonywania zadań niezbędnych dla zapewnienia profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z wyłonioną przetoką odbarczającą oraz wytworzoną przetoką odżywczą, a także współpracy w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym; • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego rozwiązywania problemów zdrowotnych pacjenta ze stomią odżywczą i odbarczającą; • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego prowadzenia dokumentacji medycznej odzwierciedlającej zakres realizowanej opieki nad pacjentem z wyłonioną przetoką odbarczającą oraz wytworzoną przetoką odżywczą.
C ₃	Uwrażliwienie studenta na profesjonalne wykonywanie czynności zawodowych oraz kształtowanie postawy studenta do pogłębiania wiedzy z zakresu pielęgnowania pacjenta ze stomią jelitową.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
Student zna i rozumie:		
EK_01	zasady oceny funkcjonowania przetoki jelitowej i moczowej oraz ich powikłań,	B.W ₄₂
EK_02	zasady przygotowania pacjenta z przetoką jelitową i moczową oraz jego rodziny do samoobserwacji i samoopieki oraz zasady doboru sprzętu stomijnego i jego refundacji.	B.W ₄₃
Student potrafi:		
EK_03	stosować nowoczesne techniki pielęgnacji przetok jelitowych i moczowych,	B.U ₄₃
EK_04	przygotowywać pacjenta ze stomią do samoopieki i zapewniać doradztwo w doborze sprzętu stomijnego.	B.U ₄₄
Student jest gotów do:		
EK_04	ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne;	K.05

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_05	wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów	K.o6
-------	---	------

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładów

Treści merytoryczne
Najczęstsze przyczyny i wskazania do wyłonienia stomii odbarczającej (jelitowej, moczowej), ich rodzaje, klasyfikacja i kryteria.
Rodzaje oraz najczęstsze przyczyny i wskazania do wyłonienia stomii odżywczych. Zasady żywienia drogą stomii odżywczych (gastrostomia, jejunostomia).
Założenia teoretyczne opieki nad pacjentem z przetoką - Model opieki, z uwzględnieniem protokołu ERAS w okresie okołoperacyjnym.
Potencjalne powikłania ogólne (psychosocjalne, seksualne, metaboliczne) w opiece nad pacjentem ze stomią.
Potencjalne powikłania miejscowe (chirurgiczne i dermatologiczne) w opiece nad pacjentem ze stomią.
Rodzaje sprzętu stomijnego do zaopatrzenia przetoki jelitowej/ moczowej, zasady stosowania, refundacja NFZ.
Zasady edukacji pacjenta z wytworzoną stomią, grupy wsparcia chorych ze stomią.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
ĆWICZENIA LABORATORYJNE
Zasady oceny prawidłowości funkcjonowania stomii – zasady badania pacjenta ze stomią, ocena skóry wokół przetoki z zastosowaniem skal, ocena żywotności stomii.
Planowanie opieki pielęgniarskiej nad pacjentem oraz jego rodziną, w poszczególnych etapach przygotowania do życia ze stomią.
Rozwiązywanie problemów zdrowotnych związanych z powikłaniami wynikającymi z wytworzonych stomii. Piodermia zgorzelinowa jako rzadka przyczyna owrzodzenia wokół przetoki.
Prowadzenie edukacji pacjenta ze stomią oraz jego rodziny w zakresie zasad samoopieki, w tym doboru sprzętu stomijnego oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych (powikłania). Wykorzystywanie w procesie edukacji pacjenta pozytywnych aspektów życia ze stomią.

LABORATORIUM CSM
Wybrane elementy opieki pielęgniarskiej nad pacjentem ze stomią – edukacja i przygotowanie do samoopieki.
PRAKTYKA ZAWODOWA
Irygacja kolostomii, aspekty edukacyjne, wskazania.
Ocena stanu skóry i tkanki podskórnej wokół stomii z zastosowaniem skal; zasady zaopatrzenia stomii, z uwzględnieniem aktualnego stanu skóry, zaopatrzenie zmian skórnych.
Psychospołeczne aspekty opieki nad pacjentem ze stomią. Komunikacja interpersonalna z pacjentem, z uwzględnieniem jego reakcji na wytworzona przetokę.
Badanie pacjenta z przetoką, ocena żywotności przetoki, rozpoznanie ewentualnych powikłań.
Edukowanie pacjenta ze stomią oraz jego rodziny w zakresie zasad samoopieki.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Metoda dydaktyczna	Forma zajęć
Wykład konwencjonalny z prezentacją multimedialną	W
Wykład konwersatoryjny	W
Dyskusja dydaktyczna	Ćw.; L/CSM; PZ
Ćwiczenia w grupach	Ćw.; L/CSM
Interpretacja tekstów źródłowych	W; Ćw. ;PZ
Próba pracy	L/CSM; PZ
Studium przypadków	Ćw.; L/CSM; PZ
Zadanie praktyczne	L/CSM; PZ
Realizacja procedur	L/CSM; PZ
Instruktaż	PZ

W- wykład, Ćw. – ćwiczenia laboratoryjne, L/CSM – laboratorium Centrum Symulacji Medycznej, PZ – praktyka zawodowa

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
B.W ₄₂ ; B.W ₄₃	KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE – TEST PISEMNY	W
B.U ₄₃ ; BU ₄₄	KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE – TEST PISEMNY	Ćw.
BU ₄₄	ZADANIE PRAKTYCZNE PRÓBA PRACY – STUDIUM PRZYPADKU W WARUNKACH SYMULOWANYCH REALIZACJA PROCEDUR, OBSERWACJA PRACY STUDENTA	L/CSM
B.U ₄₃ ; BU ₄₄ ; K.05; K.06	ZADANIE PRAKTYCZNE PRÓBA PRACY – STUDIUM PRZYPADKU W WARUNKACH RZECZYWISTYCH REALIZACJA PROCEDUR OBSERWACJA PRACY I POSTAWY STUDENTA/ SAAMOOCENA	PZ

4.2 WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

■ **Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie zaliczeń z przypisanych efektów uczenia się, zgodnie z podanymi kryteriami, z poszczególnych form zajęć dydaktycznych, realizowanych w ramach przedmiotu.**

■ **Wykład – zaliczenie bez oceny**

- Obecność na zajęciach 100% [wg. listy obecności].
- Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się.
- Forma pisemna – test wiedzy jedno lub i wielokrotnego wyboru.
- Do każdego efektu uczenia się zostanie przypisana taka sama liczba pytań.
- Czas przewidziany na udzielenie odpowiedzi uzależniony będzie od liczby pytań, przy założeniu - 1 min. na każde pytanie.
- Za każde pytanie student może uzyskać następującą ilość punktów:
 - udzielenie poprawnej, kompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 2 pkt.
 - udzielenie poprawnej, ale niekompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 1 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi mieszanej tj. częściowo poprawnej, jak i częściowo niepoprawnej (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu) – 0 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi niepoprawnych (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu) – 0 pkt.
- Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
 - Do uzyskania zaliczenia uprawnia minimum 50% poziom zaliczenia każdego z efektów uczenia się.
- Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
 - Do uzyskania zaliczenia uprawnia minimum 60% poziom zaliczenia przypisanych efektów uczenia się:
 - ◆ zaliczenie - student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60% - 100%
 - ◆ brak zaliczenia - student zaliczył efekty uczenia się na poziomie niższym niż 60%

■ **Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną - średnia ważona: ocena z zaliczenia efektów uczenia się z zakresu umiejętności (zaliczenie z ćwiczeń laboratoryjnych) - (80%), ocena z opracowanego programu edukacyjnego (20%).**

- Obecność na zajęciach 100% [wg. listy obecności]
- Opracowanie programu edukacyjnego dla pacjenta ze stomią jelitową lub urostomią w zakresie samopielęgnacji i samoopieki.
- Kryteria oceny opracowania:
 - trafność doboru treści: od 0 pkt. do 6 pkt.
 - treści odzwierciedlają aktualny stan wiedzy w danym zakresie: od 0 pkt. do 3 pkt.
 - poprawna terminologia i język: od 0 pkt. do 3 pkt.
 - zacytowane pozycje piśmiennictwa polskiego i zagranicznego związane są z omawianym zagadnieniem: od 0 pkt. do 3 pkt.
- Do uzyskania zaliczenia uprawnia minimum 60% poziom zaliczenia przypisanego efektu uczenia się:

5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%

4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%

4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%

3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%

3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%

2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie niższym niż 60%

- Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się
- Forma pisemna – test jedno lub i wielokrotnego wyboru; pytania w teście ukierunkowane będą na działania pielęgniarские, jakie należy podjąć w określonej sytuacji zdrowotnej pacjenta.
- Do każdego efektu uczenia się zostanie przypisana taka sama liczba pytań.
- Czas przewidziany na udzielenie odpowiedzi uzależniony będzie od liczby pytań, przy założeniu - 1 min. na każde pytanie.
- Punktacja- za każde pytanie student może uzyskać następującą ilość punktów:
 - udzielenie poprawnej, kompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 2 pkt.
 - udzielenie poprawnej, ale niekompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 1 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi mieszanej tj. częściowo poprawnej, jak i częściowo niepoprawnej (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu) – 0 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi niepoprawnych (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu) – 0 pkt.
- Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
 - uzyskanie min. 50% poziomu zaliczenia efektu uczenia się.
- Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
 - Do uzyskania zaliczenia uprawnia minimum 60% poziom zaliczenia przypisanego efektu uczenia się:

5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%

4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%

4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%

- 3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%**
3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie niższym niż 60%

■ **Laboratorium CSM - zaliczenie z oceną**

- Obecność na ćwiczeniach 100% [wg. listy obecności].
- Uzyskanie zaliczenia na podstawie checklisty opracowanej do dedykowanego scenariusza
- Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
 - Uzyskanie min. 60% poziomu zaliczenia efektu uczenia się.
- Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
 - Do uzyskania zaliczenia uprawnia minimum 60% poziom zaliczenia przypisanych efektów uczenia się:

- 5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%**
4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%
4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%
3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%
3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie niższym niż 60%

■ **Praktyka zawodowa - zaliczenie z oceną**

- Obecność na praktykach zawodowych 100% [wg. listy obecności],
- Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się, zgodnie kryteriami zawartymi w obowiązującym, dla danego cyklu kształcenia, Dzienniku Kształcenia Praktycznego

4. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
GODZINY KONTAKTOWE	62
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów:	
ZAJĘCIA TEORETYCZNE (WYKŁADY, ĆWICZENIA, ĆWICZENIA/ CSM)	30
ZAJĘCIA PRAKTYCZNE/ ZAJĘCIA PRAKTYCZNE/ CSM	-
PRAKTYKA ZAWODOWA	20
Godziny kontaktowe poza harmonogramem studiów (udział w konsultacjach, zaliczeniach, egzaminie)	
UDZIAŁ W KONSULTACJACH	8
UDZIAŁ W ZALICZENIACH, EGZAMINIE	4
GODZINY NIEKONTAKTOWE	38
WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - SAMOKSZTAŁCENIE	-
GODZINY NIEKONTAKTOWE – PRACA WŁASNA STUDENTA (PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ, NAPISANIE REFERATU, PRZYGOTOWANIE DO ZALICZEŃ, EGZAMINU)	38
SUMA GODZIN	100
LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	20
zasady i formy odbywania praktyk	STUDENT MA OBOWIĄZEK ODBYCIA I ZALICZENIA WSZYSTKICH PRAKTYK. PODSTAWĄ ORGANIZOWANIA KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO DLA STUDENTA JEST UMOWA/ POROZUMIENIE POMIĘDZY REKTOREM UCZELNI A DYREKTOREM ZAKŁADU PRACY. PRZEBIEG REALIZACJI PRAKTYK PODLEGA UDOKUMENTOWANIU. NADZÓR NAD PRZEBIEGIEM REALIZACJI KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO SPRAWUJE KOORDYNATOR PRAKTYK.

7. LITERATURA

Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none">1. Banasiewicz T., Krokowicz P., Szczepkowski M. (red.): Stomia. Prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja. Termedia. Poznań 2014.2. Bazaliński D., Kaczmarek D.: Stomia jelitowa w praktyce pielęgniarskiej, wskazania do wyłonienia i powikłania stomii. /w/ Kachaniuk H. (red.): Pielęgniarska opieka nad osobami starszymi. Raabe. Warszawa 2009; 10 – 35.
Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none">1. Sierakowska M., Wrońska I. (red.): Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarskiej. PZWL, Warszawa, 1, 2021.2. Banasiewicz T., Krokowicz P., Szczepkowski M.: Stomia. Prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja. Termedia, Poznań 2014.3. Szczepkowski M., Niemirowicz Szczytt M.: Powikłania stomii jelitowych – leczenie chirurgiczne. Gastroenterologia Polska. 2009; 2: 183 – 188.4. Deptała A., Wojtukiewicz M.Z. (red.): Rak jelita grubego. Termedia. Poznań 2012 Czasopisma: <ol style="list-style-type: none">1. Kózka M., Bielecki K.: Model opieki nad pacjentem ze stomią. Rekomendacje Polskiego Klubu Koloproktologii. Medycyna Praktyczna. Chirurgia 2003; 3 / 48 – 52. [https://www.termedia.pl/Model-opieki-nad-pacjentem-ze-stomia,8,841,0,0.html]2. Pikor K. Pielęgnowanie chorego z urostomią. Pielęgniarstwo Chirurgiczne i Angiologiczne. 2008; 1: 21–25. [https://www.termedia.pl/Pielęgnowanie-chorego-z-urostomia,50,10149,1,0.html]3. Cierzniańska K. Urostomia-zmiany skórne wokół przetoki. Pielęgniarstwo Chirurgiczne i Angiologiczne 2008; 4: 136-138.4. Kózka M., Bazaliński D.: Zastosowanie systemu wspierająco-uczącego w opiece nad chorym z przetoką jelitową. Problemy Pielęgniarstwa 2010; 3: 337 – 341.5. Bazaliński D., Barańska B.: Najczęstsze problemy w opiece nad pacjentem z gastrostomią odżywczą – doświadczenia własne. Pielęgniarstwo Chirurgiczne i Angiologiczne. 2009; 3; 81-88 [https://www.termedia.pl/Najczestsze-problemy-pielęgnacyjne-w-opiece-nad-pacjentem-z-gastrostomia-odzywcza-8211-doswiadczenia-wlasne,50,13433,1,0.html]6. Cierzniańska K., Szewczyk M.T., Cwajda J. i wsp.: Wybrane procedury w opiece okołoperacyjnej nad chorym ze stomią. Przewodnik Lekarza 2005; 2: 87-92.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej